

Wolne Miasto Kraków - w poszukiwaniu nowoczesności

2015-05-05

Od 9 maja do 15 listopada Muzeum Historyczne Miasta Krakowa zaprasza do Krzysztoforów na wystawę „Wolne Miasto Kraków - w poszukiwaniu nowoczesności”. Wystawa upamiętnia dwusetną rocznicę powstania Wolnego, Niepodległego i Ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu - miniaturowej republiki pozostającej pod kontrolą zaborczych mocarstw.

Trzydzieści jeden lat istnienia Rzeczypospolitej Krakowskiej stało się tłem dla omówienia rozwoju znaczenia Krakowa jako symbolu polskości, ukazania przyjętych wówczas przełomowych rozwiązań ustrojowych, przedstawienia wielokulturowości i struktury społecznej, a także zaprezentowania wielokierunkowych reform przeprowadzonych u progu epoki nowoczesnej.

Kluczem do zrozumienia znaczenia tego okresu dziejów Krakowa jest wspomniane w tytule wystawy „poszukiwanie nowoczesności”. Może się wydawać, że osiągnięcia z lat 1815–1846 nie są tak spektakularne jak te z lat późniejszych, ale trzeba pamiętać, że bez przemian, jakie wówczas zainicjowano w wielu dziedzinach, nie byłoby tak dynamicznych modernizacji w następnych dziesięcioleciach, szczególnie w epoce autonomii galicyjskiej. W okresie istnienia Wolnego Miasta zrównano obywateli wobec prawa, wprowadzono niezawisłe sądownictwo, a także przeprowadzono reformę uwłaszczenia chłopów. Wtedy też zaniedbane miasto po raz pierwszy zostało objęte planowaniem przestrzennym – tzw. upięknieniem. Uregulowane zostały stare a wytyczone nowe, brukowane ulice, powstały funkcjonalne obiekty handlowe, rozpoczęła się budowa nowoczesnego szpitala oraz linii kolejowej i stałego mostu na Wiśle. Założono też tzw. publiczne przechadzki, czyli Planty. Niebagatelny wpływ na jakość życia krakowian miały również rozpoczęte w tamtym czasie regulacje rzek i budowa kanalizacji podziemnej. Dla kultury zaś ogromne znaczenie miało ukształtowanie się nowoczesnej myśli konserwatorskiej, której dokonania widać chociażby w postaci odrestaurowanych zabudowań Collegium Maius czy zamku na Wawelu. W atmosferze wolności politycznej budził się wówczas nowoczesny patriotyzm ugruntowany w świadomości obywateli poprzez wielkie uroczystości, jakie towarzyszyły pogrzebom Kościuszki i Poniatowskiego. Symboliczna mogiła pierwszego z nich jest dziś ikoną tamtej epoki.

Wystawa „Wolne Miasto Kraków. W poszukiwaniu nowoczesności” wpisuje się w kontekst upamiętnienia przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa ważnych dla dziejów i rozwoju miasta jubileuszy. Jest to też sposób przypomnienia o tym, że kiedy większość ziem polskich znajdowała się pod zaborami, Kraków i jego okolice przez ponad trzy dekady XIX stulecia były niemalże samodzielnym państwem, rządzone przez polskie władze. Wydarzenia zaś, które miały miejsce w pałacu Krzysztoforów, gdzie eksponowana jest wystawa, świadczą dobitnie, że Rzeczpospolita Krakowska zawsze była Polską. To tu bowiem w styczniu i lutym 1846 r. miał siedzibę Rząd Narodowy Rzeczypospolitej Polskiej z dyktatorem Janem Tyssowskim na czele i stąd również kierowano działaniami zbrojnymi powstania krakowskiego.

Wernisaż wystawy odbędzie się 8 maja 2015 o godz. 17.00 w Pałacu Krzysztoforów. Wystawa potrwa do 15 listopada 2015 roku.